

МІНІСТЕРСТВО ДОХОДІВ І ЗБОРІВ УКРАЇНИ

Львівська пл., 8, м. Київ - 53, МСП 04655, тел.: (044) 272-51-59, факс: (044) 272-08-41
www.minrd.gov.ua ; e-mail: kabmin_doc@minrd.gov.ua, gromada@minrd.gov.ua Код ЄДРПОУ 38516786

08.07.2014 № 13372/5/99-99-10-03-16

від _____

Конституційний Суд України

Суб'єкт права на конституційне подання:
Міністерство доходів і зборів України

Представник за законом:
Перший заступник Міністра доходів і зборів
України Білоус І.О.

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПОДАННЯ

про офіційне тлумачення положень частини першої статті 3 Митного кодексу України у системному зв'язку із статтею 14, частиною третьою статті 117 Кодексу адміністративного судочинства України та пунктом 37.3 статті 37 Податкового кодексу України

Шановні судді Конституційного Суду України!

Відповідно до статей 147, 150 Конституції України, пункту 4 статті 13, абзацу 5 частини першої статті 41 Закону України від 16 жовтня 1996 року № 422/96-ВР «Про Конституційний Суд України» Міністерство доходів і зборів України звертається до Конституційного Суду України із конституційним поданням про офіційне тлумачення положень частини першої статті 3 Митного кодексу України у системному зв'язку із статтями 14, 117 Кодексу адміністративного судочинства України та пунктом 37.3 статті 37 Податкового кодексу України.

Митний кодекс України від 13 березня 2012 року № 4495-VI, джерело опублікування – газета «Голос України» від 21 квітня 2012 року № 73-74 (далі – МК України).

Кодекс адміністративного судочинства України від 06 липня 2005 року № 2747-IV, джерело опублікування – газета «Урядовий кур'єр» від 17 серпня 2005 року № 153-154 (далі – КАС України).

Податковий кодекс України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI, джерело опублікування – газета «Голос України» від 04 грудня 2010 року № 229-230 (далі – ПК України).

Відповідно до частини першої статті 7 МК України встановлені порядок і умови переміщення товарів через митний кордон України, їх митний контроль та митне оформлення, застосування механізмів тарифного і нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, справляння митних платежів, ведення митної статистики, обмін митною інформацією, ведення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності, здійснення відповідно до закону державного контролю нехарчової продукції при її ввезенні на митну територію України, запобігання та протидія контрабанді, боротьба з порушеннями митних правил, організація і забезпечення діяльності органів доходів і зборів та інші заходи, спрямовані на реалізацію державної політики у сфері державної митної справи, становлять державну митну справу.

Частиною першою статті 270 МК України встановлено, що правила оподаткування товарів, що переміщуються через митний кордон України, митом, крім особливих видів мита, встановлюються цим Кодексом та міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Правила оподаткування особливими видами мита встановлюються законами України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту», «Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту», «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну».

Антидемпінгове мито є особливим видом мита, що встановлюється відповідно до Закону України від 22 грудня 1998 року № 330-XIV «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту» (далі – Закон № 330-XIV) у разі ввезення на митну територію України товарів, які є об'єктом демпінгу, що заподіює шкоду або створює загрозу заподіяння шкоди національному товаровиробнику.

Відповідне рішення про застосування антидемпінгових заходів приймає Міжвідомча комісія з міжнародної торгівлі (далі – Комісія) (пункт 5 статті 6 Закону № 330-XIV).

Відповідно до пункту 36.1 статті 36 ПК України податковим обов'язком визнається обов'язок платника податку обчислити, задекларувати та/або сплатити суму податку та збору в порядку і строки, визначені цим Кодексом, законами з питань митної справи.

Отже, антидемпінгове мито під час митного оформлення нараховується за ставками, встановленими рішенням Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі про застосування антидемпінгових заходів.

Частиною першою статті 3 МК України встановлено, що при здійсненні митного контролю та митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення, які переміщуються через митний кордон України, застосовуються виключно норми законів України та інших нормативно-правових актів з питань державної митної справи, чинні на день прийняття митної декларації органом доходів і зборів України.

Згідно із статтею 37 Закону № 330-XIV акти Комісії набирають чинності у строки, зазначені в них, якщо інше не передбачено цим Законом, але не раніше дня їх опублікування в газеті або доведення до відома заінтересованих осіб у інший спосіб, і є обов'язковими для виконання.

Правомірність прийняття вказаних рішень може бути перевірена у порядку адміністративного судочинства.

Відповідно до частини 3 статті 117 КАС України подання адміністративного позову, а також відкриття провадження в адміністративній справі не зупиняють дію оскаржуваного рішення суб'єкта владних повноважень, але суд у порядку забезпечення адміністративного позову може відповідною ухвалою зупинити дію рішення суб'єкта владних повноважень чи його окремих положень, що оскаржуються. Ухвала негайно надсилається до суб'єкта владних повноважень, що прийняв рішення, та є обов'язковою для виконання.

При вирішенні справи по суті суд може задовольнити адміністративний позов повністю або частково чи відмовити в його задоволенні повністю або частково. У разі задоволення адміністративного позову суд може прийняти постанову, зокрема про скасування або визнання нечинним рішення (частина 1 та 2 статті 162 КАС України).

Згідно з частиною 2 статті 14 КАС України постанови та ухвали суду в адміністративних справах, що набрали законної сили, є обов'язковими до виконання на всій території України.

Підстави припинення виконання податкового обов'язку визначені пунктом 37.3 статті 37 ПК України. Вказаними підставами, крім його виконання, є: ліквідація юридичної особи; смерть фізичної особи, визнання її недієздатною або безвісно відсутньою; втрата особою ознак платника податку, які визначені цим Кодексом; скасування податкового обов'язку у передбачений законодавством спосіб.

Враховуючи зазначені норми, у разі, коли на час здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, які є об'єктом демпінгу, чинні судові рішення про зупинення дії або скасування рішення Комісії, антидемпінгове мито не сплачується.

При цьому у разі скасування заходів забезпечення позову, визнання судом правомірності та законності такого рішення, його дія поширюється на весь період його чинності.

Таким чином, органи доходів і зборів як контролюючі органи щодо імпортного мита згідно з нормами ПК України (стаття 41) зобов'язані

здійснити донарахування платнику податків податкового зобов'язання у зв'язку із виявленням фактів неповноти сплати митних платежів.

Відповідно до підпункту 54.3.6 пункту 54.3 статті 54 ПК України контролюючий орган зобов'язаний самостійно визначити суму грошових зобов'язань, зменшення (збільшення) суми бюджетного відшкодування та/або зменшення (збільшення) від'ємного значення об'єкта оподаткування податком на прибуток або від'ємного значення суми податку на додану вартість платника податків, передбачених цим Кодексом або іншим законодавством, якщо результати митного контролю, отримані після закінчення процедури митного оформлення та випуску товарів, свідчать про заниження або завищення податкових зобов'язань, визначених платником податків у митних деклараціях.

З огляду на викладене, на думку Міндоходів, зазначені у рішенні Комісії антидемпінгові заходи підлягають застосуванню протягом усього строку, на який вони запроваджувались, а особи, які в період зупинення або скасування рішення Комісії ввозили на митну територію України товари, що є об'єктом демпінгу, зобов'язані сплатити до бюджету відповідні суми антидемпінгового мита.

Натомість, суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності, вважаючи, що в період зупинення дії рішення Комісії у порядку забезпечення позову або дії рішення суду про скасування такого рішення не існує правових підстав для застосування антидемпінгового мита, здійснюють імпорт товару, який є об'єктом демпінгу. При цьому на думку суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності прийняття судом касаційної інстанції рішення про відмову у задоволенні позову про скасування рішення Комісії жодним чином не впливає та не відновлює їх обов'язку із сплати такого мита за вказаний вище період.

Таким чином, підставою для звернення до Конституційного Суду України є неоднозначність розуміння органами державної влади та суб'єктами господарювання названих положень частини першої статті 3 Митного кодексу України у системному зв'язку із статтею 14, частиною третьою статті 117 КАС України та пунктом 37.3 статті 37 ПК України при вирішенні питань щодо визначення поняття «чинний нормативно-правовий акт» та його дії у часі.

Також при вирішенні справ щодо відшкодування до бюджету антидемпінгового мита Вищий адміністративний суд України (далі – ВАС України) неоднозначно застосовує поняття «чинний нормативно-правовий акт» і, як наслідок, робить різні правові висновки з порушеного питання.

Так, ВАС України при розгляді справи № К/800/36635/13 (реєстраційний номер судового рішення в Єдиному державному реєстрі судових рішень (далі – ЄДРСР) – 35793157) в ухвалі від 07.11.2013 дійшов висновку, що зупинення дії нормативно-правового акта (стаття 117 КАС України) як один із способів забезпечення позову не змінює обсягу прав та

обов'язків сторін у спорі, а лише як один із способів судового захисту тимчасово зупиняє їх реалізацію до вирішення спору по суті та не є підставою для звільнення позивача від виконання встановленого законом обов'язку після скасування таких заходів у випадку відмови у задоволенні позову.

Скасування нормативно-правового акта судовим рішенням, яке набрало законної сили, у випадку подальшого скасування цього судового рішення у порядку перегляду судами вищої інстанції, також не має наслідком скасування обов'язків суб'єктів застосування такого нормативно-правового акта з огляду на те, що процесуальне законодавство передбачає інститут апеляційного та касаційного перегляду судових рішень, висновки яких щодо вирішення спору і є остаточними. Прийняття судом касаційної інстанції рішення про відмову у задоволенні позову про скасування нормативно-правового акта підтверджує правомірність такого акта з моменту набрання ним чинності та не відмінює прав і обов'язків суб'єктів застосування цього акта на період його скасування неправомірним судовим рішенням.

Разом з цим при розгляді іншої аналогічної справи ВАС України прийшов до інших (протилежних) висновків.

В ухвалі від 19.03.2014 у справі № К/800/56958/13 (реєстраційний номер судового рішення в ЄДРСР – 37791690) ВАС України дійшов висновку, що нарахування антидемпінгового мита згідно з рішенням Комісії після здійснення митного оформлення товару є безпідставним. Зазначений висновок суд обґрунтовує так.

Статтею 10 МК України від 11.07.2002 № 92-IV (втратив чинність) встановлено, що при здійсненні митного контролю та митного оформлення товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України, застосовуються виключно нормативно-правові акти, чинні на день прийняття митної декларації митним органом України (зміст вказаної норми аналогічний статті 3 МК України від 13.03.2012 № 4495-VI).

Відповідно до частини 5 статті 124 Конституції України судові рішення ухвалюються судами іменем України і обов'язкові до виконання на всій території України.

Згідно з частиною 5 статті 254 КАС України постанова або ухвала суду апеляційної чи касаційної інстанції за наслідками перегляду, постанова Верховного Суду України набирають законної сили з моменту проголошення, а якщо їх було прийнято за наслідками розгляду у письмовому провадженні – через п'ять днів після направлення їх копій особам, які беруть участь у справі.

Так, дія закону чи іншого нормативно-правового акта поширюється тільки на ті відносини, які виникли після набуття ним чинності.

Згідно з частиною першою статті 58 Конституції України закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії у часі, крім випадків, коли вони пом'якшують або скасовують відповідальність особи.

Оскільки рішення Комісії було визнано протиправним та скасовано (не дивлячись на позитивні результати перегляду правомірності такого рішення судом касаційної інстанції), на думку суду, нарахування антидемпінгового мита згідно з цим рішенням є безпідставним.

Практична необхідність в офіційному тлумаченні зазначених норм законодавства полягає у забезпеченні правильної реалізації і підвищенні ефективності правого регулювання відносин, що виникають у ході здійснення державної митної справи, попередженні створення механізму, який сприятиме загрозливому імпорту товарів і заподіяння істотної шкоди національним виробникам.

На підставі викладеного, керуючись статтями 147 і 150 Конституції України, статтями 13, 41 і 93 Закону України від 16 жовтня 1996 року № 422/96-ВР «Про Конституційний Суд України»,

ПРОШУ:

1. Надати офіційне тлумачення поняттю «чинний нормативно-правовий акт».
2. Надати офіційне тлумачення положенням частини першої статті 3 Митного кодексу України від 13.03.2012 № 4495-VI у системному зв'язку із статтею 14, частиною третьою статті 117 Кодексу адміністративного судочинства України від 06.07.2005 № 2747-IV та пунктом 37.3 статті 37 Податкового кодексу України від 02.12.2010 № 2755-VI у контексті питання, чи є зупинення дії рішення Комісії підставою для звільнення/відміни суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності від виконання встановленого обов'язку.

Додатки:

1. Ухвала Вищого адміністративного суду України від 07.11.2013 у справі № К/800/36635/13 на 4 арк., у 1 прим.
2. Ухвала Вищого адміністративного суду України від 19.03.2014 у справі № К/800/56958/13 на 6 арк., у 1 прим.
3. Копія наказу Міністерства доходів і зборів України від 16.04.2014 № 248 «Про виконання повноважень керівництва Міндоходів» на 1 арк., у 1 прим.

Перший заступник Міністра

І.О.Білоус